

Església parroquial de Sant Mateu

Vallirana

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Carrer de l'Església, 26
Emplaçament Extrem sud-oest del nucli urbà, formant cantonada amb el passatge de Sant Sebastià, a la Barquera
Alçada: 205m

Coordenades:

Latitud: 41.38241
Longitud: 1.92893
UTM Est (X): 410443
UTM Nord (Y): 4581763

Classificació

Número de fitxa 08295-556
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Barroc Contemporani Popular
Segle XIX
Any 1804
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL 7582-I / 09/07/1986 / DOGC 25/03/1987
Número inventari IPA 19382
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religió
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat - Parròquia de Vallirana
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat

Descripció

Església de planta basilical formada per una gran nau central, dues laterals i un absis carrat. La nau central està coberta amb una volta de canó i llunetes, separada per arcs torals i sostinguda per grans pilastres amb les impostes motllurades. De fet, aquesta motllura ressegueix els murs laterals de la nau fins al fons de l'absis, que també està cobert amb la mateixa volta. Aquest presenta un gran retaule de rajola ceràmica i un cambril central amb la imatge de Sant Mateu. Les capelles laterals estan cobertes amb petites voltes de canó i llunetes, i s'obren a la nau central mitjançant grans arcs de mig punt amb les impostes motllurades. Damunt seu, i resseguint el perímetre del temple per darrera de l'altar major, destaca el trifori, obert a la nau central mitjançant obertures d'arc rebaixat amb vitralls acolorits. En l'actualitat, en aquest espai hi ha instal·lat el Museu d'Història Religiosa. Als peus del temple hi ha el cor, obert a la nau central mitjançant un gran arc rebaixat. La sagristia està situada darrera de l'altar i, al seu costat, hi ha la capella del Santíssim, amb una volta de canó i llunetes i un rosetó amb vitralls acolorits. El temple compta amb un baptisteri i un gran finestral acolorit i reformat. El campanar està situat a l'extrem nord-est de l'edifici. La façana principal presenta un portal d'accés rectangular emmarcat amb pilastres i amb un frontó semicircular motllurat. A banda i banda, dues finestres d'arc rebaixat amb reixes de ferro decorades. Damunt seu, un gran rosetó envoltat d'esgrafiats decorats amb motius figuratius, florals i geomètrics. La façana està rematada amb un coronament ondulant motllurat i una creu central. La construcció està bastida amb pedra de diverses mides lligada amb morter. A la part inferior de la façana hi ha carreus de pedra.

Observacions:

A l'extrem de llevant de la façana de migdia hi ha un rellotge sol rectangular datat l'any 1806, amb el lema "JO SENSE SOL I TU SENSE FE NO VALÈM RE". Estilísticament, el temple es pot adscriure al barroc popular tardà.

Història

Les primeres referències documentals d'un temple dedicat a Sant Mateu estan datades al segle XIII. Es fa referència a una església molt propera a la masia de can Julià i amb cementiri, que depenia de la parròquia de Cervelló. El 20 de novembre de l'any 1801, el bisbe dóna permís per edificar un nou temple en uns terrenys cedits per Miquel Batlle, promotor del poble actual. El mes de març del 1802 es posa la primera pedra, finalitzant la seva construcció el mes de setembre de 1804 (inaugurada el 30 de desembre del mateix any). L'any 1808, durant el conflicte bèl·lic de la guerra del Francès, l'església fou saquejada i foren robats diversos objectes litúrgics. L'any 1851, el temple esdevé parròquia, tot i que no deixa de dependre de la parròquia de Cervelló fins l'any 1867. Tot i que inicialment el cementiri estava ubicat al costat del temple, l'any 1854 fou traslladat a la seva ubicació actual, a causa d'una greu epidèmia que assolà la població. L'any 1858, el temple és ampliat i es construeix la capella del Santíssim. El juliol de l'any 1936, durant el conflicte bèl·lic de la guerra Civil, el temple fou saquejat (l'altar major i els laterals van ser destrossats i les imatges cremades). L'edifici va servir per acollir els refugiats evacuats del front d'Aragó. L'any 1938 s'utilitza de magatzem i garatge de l'exèrcit d'Aviació. Posteriorment, pel mes de febrer de l'any 1939, s'inicien les obres de rehabilitació del temple. La direcció de les obres l'assumí l'arquitecte Manuel Baldrich. L'any 1962 finalitzen les obres d'arranjament de la façana del temple (feta amb carreus de pedra) i, posteriorment, el 25 de desembre de 1971, es beneix el nou esgrafiats de la façana i també la creu de ferro forjat que la corona, obra del ferrer Carles Roig i Xancó. Els esgrafiats representen les imatges de Sant Mateu, patró del poble, i

de Sant Josep Oriol, patró del clergat català. L'església va ser objecte de diverses reformes durant els anys 90 del segle XX. Entre d'altres, es va reformar l'altar major i es van substituir les pintures originals de Santiago Tarragó Lafau per l'actual retaule de ceràmica. Aquestes pintures havien estat realitzades l'any 1948.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE VALLIRANA (1987). Pla General d'Ordenació del municipi de Vallirana. Vallirana: [Inèdit], p. 47 (Fitxa V-7, n° 361). AMICS DE VALLIRANA (2007). La Vallirana del segle XX. Imatges i Memòria. Vallirana: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, p. 73-78, 147-148. ASSOCIACIÓ AMICS DE VALLIRANA (1998). Vallirana. Barcelona: Viena, Columna, p. 21-22, 36-37. ASSOCIACIÓ D'AMICS DE VALLIRANA (2015). "L'església de Sant Mateu". Viure Vallirana, revista d'informació municipal n° 54, p. 15. BARRAL I ALTET, Xavier (2000). Guia del patrimoni monumental i artístic de Catalunya. Volum 1, Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental. Barcelona: Pòrtic, p. 874. DALMAU I VINYALS, Marc (2015). "Les pintures de Santiago Tarragó Lafau a les esglésies de Belltall, Rocallaura, Rocafort de Queralt, Renau i Vallirana (1942-1948)". Aplec de Treballs, 33, Montblanc, p. 181-182. ESTEVES, Albert (1998). Vallirana. Baix Llobregat. Guia del patrimoni històric i artístic. Molins de Rei: Centre d'estudis i divulgació del patrimoni (CEDIP), p. 18-19. GAVÍN BARCELÓ, Josep M. (1988). Baix Llobregat. Barcelona: Pòrtic, col. Inventari d'esglésies, 21, p. 146. [Http://vallirana.cat/ca/patrimoni-esglesia](http://vallirana.cat/ca/patrimoni-esglesia) (Consulta: 03-05-2017). [Http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=404](http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=404) (Consulta: 03-05-2017). [Http://www.parroquiavallirana.com/historia](http://www.parroquiavallirana.com/historia) (Consulta: 03-05-2017). [Http://www.gnomonica.cat/index.php/inventari/inventari-10742](http://www.gnomonica.cat/index.php/inventari/inventari-10742) (Consulta: 03-05-2017). IPA (1988). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Vallirana. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya [inèdit]. LLURBA I RIGOL, Josep (1993). Recull d'història de: Cervelló, La Palma, Vallirana. Cervelló: Ajuntament de Cervelló, p. 50-52, 57-58, 61-66. OLLÉ, Francesc (2014). Episodis de guerra, entorn de pau. La Vallirana dels anys trenta. Vallirana: Nèctar editorial, p. 97-101. PAGÈS I PARETAS, Montserrat (1991). Vallirana. Gran geografia comarcal de Catalunya. Vol. I. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 417. RICH LLORENS, Judit (2015). Inventari del Patrimoni Cultural de Vallirana. Treball de pràctiques UAB / Ajuntament de Vallirana. ROCA, Mn. Anton (2014). "Patró de Vallirana, sigueu el nostre estel". Full informatiu Parròquia Sant Mateu de Vallirana, n° 33, p. 1. ROIG LLORT, Anna; SIMÓ TARRAGÓ, Manuel (2001). Sant Mateu de Vallirana 150 anys: història i vida d'un poble i d'una parròquia (1851-2001). Vallirana: Parròquia de Sant Mateu, p. 12-14, 34, 35, 48, 50-51, 52, 55, 56-57, 58, 61, 62, 65, 66, 69, 71, 72-73, 75, 77, 80, 82, 83, 84, 86, 92, 95, 97, 98, 99, 103, 109. SAURET I CATASUS, Jaume; GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Manuel (1989). Vallirana. Dades històriques (904-1900). Homes, fets i gents. Vallirana: Amics de Vallirana, p. 111-112, 232. Vallirana, abans i ara: del blanc i negre al color. Torrelles de Llobregat: Nèctar, 2015, p. 24, 100-107.

